

Dejanja govore.

V Kropi pripovedujejo, da je bival ondi nek človek, ki je rekel, ko so za nove orglje pobirali: „Če jaz v loteriji zadenem, bom sam kupil orglje“. Pripetilo pa se je, da je ta človek res blizu 7000 gold. zadel v loteriji. Ko cehmoštri to zvedó, gredó k njemu ter ga spomnijo obljube njegove. Toda on si je bil celo stvar premislil in jim odgovoril: „Iz te moke ne bo pogače, kajti obljubi, pa dati, to je preveč, ali se mora samo obljubiti, ali pa samo dati brez vsake obljube!“

Tacih mož se ne manjka na svetu. Rogovlil je n. pr. na Dunaji dolgo let nek dr. Kronawetter ter se svetu hlinil, da je največji prijatelj ljudstva. Konečno so pa prišle tako umazane stvari o njem na dan, da mora vsak poštnjak spoštovanje in zaupanje v tacega moža zgubiti, ki je svojo deklo zaradi bornih 90 kr. — tožil. Tako imamo tudi pri nas take „ljudske prijatelje“, ki hoté ljudstvu samo z jezikom pomagati, ko pa pride do dejanja, pokažejo se v svoji pravi sebični natori ter bi revežu precej vrat zavili, ko bi ga ne branile postave. Tako človekoljubje je ravno tako lažljivo in piškavo, kakor rodoljubje tistih narodno-liberalnih advokatov, ki mislijo, da imajo patent na rodoljubje, ob enem pa reveža sorojaka živeti ne pusté in ga tirajo iz tožbe v tožbo, iz kazni v kazen. Kako bo revež živel, če mu vse pomočke k življenji odvzemo ter s paragrafi usta zamašé?

Mnogo je tudi lažljivih „domoljubov“, ki mislijo, Bog védi koliko so storili za domovino, če se v kako čitalnico vpišejo. Bogme, če pa potegne drug veter, se hitro zbrisejo in proglasé za nevtralne ter o politiki nečejo nič slišati. Obéno spoštovanje vživajo, pa je ne zaslužijo, kajti v težkih, viharnih časih se domovina nánje ne more zanašati, oni skrbé le za svoj

žep in od tega skupna domovina nič nijma, če-ravno je domačinu prej privoščiti bogastvo nego tujcu. Vsak tak bi moral pomisliti, da ima tudi domovinske dolžnosti in da ni cel mož, ako te dolžnosti zanemarja.

Mej besedo in dejanjem je pač velik razloček. Tisti narodni profesorji, ki se zdaj najbolj širokoustijo in vsako literarno podjetje, ki iz njihovega peresa nij, prezirajo, za Auerspergove dóbe se pa plaho poskrili, naj se zrcalijo nad „klerikalnim“ učiteljem g. Močnikom, ki je jedini stal na svojem mestu in pokazal, da je trdno zaupanje v bodočnost prava podlaga moralne moči. Na svojem mestu stali in narodno volili so pa še nekateri drugi uradniki, katere hoté neki mej nami zdaj čisto prezreti.

Dokler je politično vreme lepo, ugodno, imajo nekateri tam, kjer jih treba nij, prvo besedo, če se pa to zmračí, ostal bo narodnemu programu zvest le — kmet, in če z njegovo značajnostjo pridobimo kako zmago, oglasili se bodo pa zopet znani narodni „kadeti“ ter prevzeli komando čez nas!

Kedór za ljudstvo kaj koristnega spiše, on je rodoljub v dejanji, kedór pa sam nič ne spiše in druge le kritikuje, tak je rodoljub le po besedi, kajti on le podira ter mestu dobrih literarnih proizvodov malovažno osobo svojo na prestol postavlja.

Še mnogo, mnogo izgledov bi se dalo naštetí. Dolžni smo bili povedati in podati č. čitateljem našim to primerjatev, da bode ljud naš začel ločiti mej pravim in lažljivim domoljubjem, kajti še v sv. pismu stoji: „Vera brez dejanja je mrtva“, ali kakor sv. Pavel pravi: „Beseda brez (dejanske) ljubezni je kakor krogulček, ki dela mnogo ropóta, a nič ne koristi. Če se za kako narodno reč mej nami pobira, ljudstvu pravijo: „Ti daj!“, namesto da bi ti matadorji — mi mislimo premožne — sami prvi segli

v žep in po svojih močeh največ dali. In tako smo mi jedini narodič mej ostalimi v Evropi, ki na enkrat nabira doneske za dva, tri spomenike, „Narodni dom“ itd., pri vsem tem pa pogreša bela Ljubljana še dandanes spomenika kacega slavnega Kranjca, ko ima nasprotno — dva monumenta neumrlega generala Radeckega. Kje ste slovenski Štampfi?

Hočemo ti prekrasno domovino našo, v kateri biva čili in nadarjeni narod, srečno in slobodno videti, pokazati nam je domoljubje v dejanji in ne v — besedi, potem se pa smemo tudi boljših časov nadejati, ko bodo — kakor pesnik pravi — „Milejše zvezde nam svitile!“

Kmetija, obrtnija i kupčija.

Po sedanjih običajih, to je po teoretičnem potu poboljšati naše propadlo kmetijstvo, ne bomo dosegli v tej stroki vidnega poboljšanja.

Naj se šole in tako zvaní „Wanderlehrerji“ še boljše dotirajo, bo šlo vendar le počasi naprej, ker od tega imeli bodo največ koristi le večji posestniki, kateri se zdaj nikakor ne pritožujejo čez svoj obstanek.

V prvi vrsti je treba s praktičnim podukom za poboljšanje malega kmetovalca skrbeti, ta je v vednih silah in pomanjkanji. Temu je pa potreba ne samo s podukom pomagati, temuč treba mu je oskrbeti tudi drugih olajšav, kakor: znižanje davkov in soseskinih priklad; odpraviti mu šolske kazni za otroke; odstraniti je treba loterije, ki so po vsih krajih nastavljené in ki mu izvabijo zadnji belič iz žepa i. t. d. Ravno tako je treba, da se mu v večji meri pregledajo davki, ko mu suša, povodenj ali požar vničijo posest in premoženje. Potrebno je, da se vsako leto pridni kmetovalci od strani vlade in dežele premiirajo in obdarujejo, ako so se v živinoreji, poljedelstvu in sadjereji odlikovali.

Zabavni del.

Čarovne gosli.

(Maloruska pripovedka. — Prevel Srečko Magolič.)

Vlasin Dorošenko je zrl vedno pred sé v tla, kakor bi se česa sramoval, akoprám nij imel pravega uzroka. Ker je bil ubog? Je-li ubožtvo sramotno? Ali morda, ker so se ga dekleta najraje ogibale? Kaj vedó dekleta?

Vlasin pa je bil lep in krepak mladenič, da malo jednaci v Sotvi in dalje po sveti. Njegov temen, odločilen in resen obraz in polne ustnice bile so že pravi uzor dekliškej domišljiji. Njegovi temni, nad čelom pristrizeni lasje in modre oči pa so napravile opazovalcu nekaj prijeten, dà mehak utis. Kaj vedó dekleta? Znano jim je le, da ne poje in ne pleše, kakor drugi, da je molčeč, in to je dovolj. Vlasin pa je le zato povešal oči ter molčal, da je bolje čul, in čul je vse, in to mu je odmevalo v srce, kakor neka blagodejna, tuja melodija, katere niti sam nij umel, da sam še najmanj. In ravno tako malo je umel, zakaj ga Dalena, hči bogatega kmeta Bezkorja, bolj ko vse druge dekleta črti in zaničuje, zakaj vselej, kedar ga ugleda, spremeni rúdeče ustnice v zaničljiv nasmeh, in vendar njo najraje vidi, njo najbolj čisla in ljubi.

Necega večera je šel Vlasin po vasi, ko je luna ravno vzhajala iz-zá daljnih gora ter risala temno senco med malimi hišami, in tedaj je zapazil pri plotu malo, temno podobo ter čul nekaj tožen, jokajoč glas.

Ko je bliže dospel, spoznal je Abiša, starega godca, katerega je vsa okolica dobro poznala, kajti Abiš je igral na gosli, ko nihče drugi in tudi rastlinstvo je poznal, vsled česar ga je ljudstvo imelo za pravega zdravnika in čarovnika.

„Kaj imaš tu?“ vprašal je Vlasin.

„Kaj imam?“ odgovoril je Abiš tožno, ničesa nijmam, ampak mene drži, kakor vidiš, pes za suknjo, ter me namerava raztrgati.

V resnici je stal pred njim pes, ali ta pes nij bil dosti večji od kake podgane in poleg tega obnašal se je tako prilizljivo, kakor more le mlad neizkušen psiček. Vendar se je Vlasin čutil dolžnega, rešiti boječega starčka iz namišljenega ujetništva.

„Rešil si mi življenje,“ dejal je stari, videč da je rešen vsake nevarnosti, „in nikdar ne bodem zabil“, potem pa je izginit v nočnej tmini Vlasinu iz pred očíj.

Ne dolgo potem našel je Abiš Vlasina v zelenej, cvetečej pustinji spečega na malem holmci.

„Kaj delaš tu?“ vprašal ga je sočutno.

„Kaj delam?“ odgovoril Vlasin, „Bog sam vé, jaz ne. Toda povej mi raje, zakaj me nihče ne ljubi, čemu se me ogibajo vse dekleta, kakor hudobneža?“

„Veš kaj,“ dejal je stari, „jaz ti bodem dal stvar, katerej lahko vse zaupaš, kar ti srcé teži, katera ti bode govorila, kakor človek, dà kakor angelj, kedar bodeš le hotel.“

„Ta stvar je?“

Abiš izvleče iz zamazane sukne stare gosli ter jih poda mladeniču in da mu tudi lok.

„Hvala ti lepa,“ dejal je mladenič, „jaz ne znam igrati.“

„Gosli igrajo same,“ odgovori mu stari.

„Torej so čarovne gosli,“ vsklikne Vlasin začuden, stari pa se nasmehne ter izgine v visokej travi širne pustinje.

Tedaj je ostal Vlasin sam sé svojimi gosli sredi pustinje. Dolgo je ogledoval male gosli z nekakim strahom in bojznijo, slednjič pa se ojači: „Čemu bi ne poskusil nánje igrati?“ mislil si je, „vsaj me ne čuje nihče razun Boga, in pregrešil tudi ne bodem, ako poskusim lesu izvabiti glasove, katerim je vstvarjen.“

Okoli in okoli je zelenela pustinja in pomladni vonj vél je iz sleherne cvetlice, sleherne rastline; na stotine bučelic bučalo mu je kakor v molitvi okolu glave, in tice, drobne tice, žvrgolele so pod jasnim nebom na zlatih solčnih žarkih. Vlasin je vstal ter zrl okolu sebe, desnica pa se mu je pričela gibati po strunah; poslušal je in dozdevalo se mu je, kakor bi poslušala vsa narava glasove, katere je polagoma izvabljal iz nemih strun. Sedaj je razumel tujo, nadzemeljsko melodijo v svojih prsih, sedaj mu je donela jasno

Ako je mali posestnik pustinja in grape s trudom v plodoviti svet premenil, naj se mu vsaj za 6 let vsi davki, ki bi jih imel od tega prostora, odpišejo. Le potem bo imel kmet veselje obdelovati svet in spreminjati pustinja v rodovitno polje, ko bo videl, da bo imel kaj dobička od tega. Ako si bo pa za svoj trud le nove davke nakopaval, mu nij zameriti, da raje sam nekoliko strada, da mu le nij treba toliko več plačevati.

Obrtnija in kupčija imate svojo naslombo edino le pri kmetijstvu iskati. Ako kmet ničesa ne pridela, tudi obrtnik nijma zasluzka in trgovec nobenega prometa.

Nova obrtnijska postava bo, upamo, le pičlo vstregla in jako malo povzdignila propadli obrtnijski stan. Kaj nam koristi, ako se bodo obrtnijske zadruge vpeljale, bode li imel rokodelc potem več dela ali zasluzka? Da so se vpeljale pošne hranilnice smo v principu za to. A kaj bo neki ubogi rokodelc vánje vkladal, ako nijma zjutraj, ko vstane, noviča v žepu za borni zajutrek in ki v obupnosti kvišku pogleduje, premišljeva, s kom bi nasitil lačno družino; kedar pa ga obišče bolezen, tedaj je njegov položaj obupen.

Ravno tako propada naša nekdanj cveteča kupčija. Vzrok trgovinskega propada pa je slab položaj kmetije in obrtnije. Le od teh pričakuje trgovec dobička. Vrh tega se mu neizmerno kupčijo davki in druge bremena. Denar, pravijo, je izginil iz avstro-ogerske monarhije. Mi tej govoric povsem pritrjujemo, ker črno na belo je dokazano, da samo leta 1880. je ogerska dežela poslala le za manufakturno blago na Angleško okroglih 18 milijonov forintov. Pa zakaj? Nekaj je temu kriva madjarska gizdavost, nekaj pa domača obrtnija ali fabrikacija.

Vlada naša mora v prvej vrsti skrbeti, da povzdigne domačo obrtnijo in fabrikat. Saj gre od nas surovo blago na Angleško, Francozko in v Nemčijo. Nijmamo li sposobnih in spretnih delavcev doma? Pa ako bi jih tudi ne imeli tujcem enacih, lahko si jih v kratkem pridobimo, ako jih bode slavna vlada podpirala. Potem nam ne bo treba tuje pomoči in zasluzek bo imel domač obrtnik, kmetovalec in trgovec.

in vedno jasneje iz čarovnih gosli, katere je trdo tiščal na svoje rameno. Razumel nij, od kod so ti glasovi. Nihče ga nij učil in vendar stoji sedaj sredi mlade, cveteče prirode in igra in prepeva, sreč pa mu je prostó, kakor sokol v sinjej višavi, kakor kozak na svojem konji.

Tako je stal necega dneva v širnej pustinji sam pod mirnim sè zvezdami posutim nebom in igral na svoje čarovne gosli sladke, tožno-doneče melodije. Okolu in okolu je bilo vse tiho in niti bučenje nebrojnih žuželk nij motilo grobne tiščine in bilo je, kakor bi se duhovi v bojih z muzelmani palih junakov probudili v velikih zelenečih grobih ter prisluševali tožečim glasovom čarovnih goslij. Tedaj pa je zadonela v daljini pesen, stara pesen, in glasovi so prihajali vedno bliže in bliže, pred Vlasinom pa je obstala Rusalka, krasna Rusalka, katere velike črne oči obrnene so bile nanj. Ne, ne, to ni bila Rusalka; nje kodri niso bili zlati, temuč kostanjevi in čez tkano snegobelo srajco imela je ogrneno svetlo-modro sukmano. Srce mu je trepetalo, bila je Dalena, katera je nekaj korakov od njega obstala ter v zadregi trgala cvetko za cvetko z drobno ročico. —

„Vlasin, ali ti tako lepo igraš?“ dejala je slednjič. Vlasin pa jej nij odgovoril, temuč pritisnil je gosli na svoje prsi ter odhajal počasi dalje in dalje in igral je in pel; tedaj pa je bil v resnici pravi čarovnik. Dalena mu je sledila, sprva bojzljivo, potem pa se je ojačila ter drobno svojo ročico zaupno mu položila na ra-

Ciganstvo in naše ljudstvo.

Nehoté mora se človeku vrvati misel, zakaj je dopuščeno ciganom okolo se vlačiti, ljudi nadlegovati in kar je sploh znano, da glavni namen jim je krasti. — Rekel bi, da bi bila naša obsodba preostra, toda prepogosto je slišati, da so temu cigani pokradli, družega zopet opeharili, v drugej vasi so ciganke lahkoverno kmetijco ogoljufale s praznim prorokovanjem itd.

Reklo se nam bode, ciganom beračiti nij dopuščeno, še manj krasti. — Oni so ravno tako rokodelci, ko drugi, kajti večina njih se z godbo peča, nekoliko jih je tudi kovačev in družih vrst.

Toda, kedo li se zanima za cigansko godbo dandanes? Nijmamo li dovolj izurjenih godcev? Po leti prosto ljudstvo ne vtegne za godbo, če neče, da se mu imovina na boben pripravi, razun kakega praznika, a tedaj je dovolj domačih godcev s harmonikami, ki bolje igrajo, ko ciganje na njih slabo cvilečih citrah in drugih inštrumentih.

Kako tedaj naj bi se preživela cela družina s krajcarji, ki bi se pošteno dobili? Težko, ali bolje rečeno nemogoče. Šest, sedem ali še več oseb preživiti se z jednim ali dvema godcema, je res težavno, zato pa se poslužujejo tudi prepovedanih sredstev, da goljufajo s konji, kateri so uže na polu crkneni ter jih na tujih posestvih nekoliko opasejo, potem jim razne boleznj za nekoliko časa zakrivajo ter take po semnjih prodajajo. Neizkušén kmetič, videč žival videzno čilo, se mu dopada, zraven še nizka cena živine in prigovarjanje ciganovo ga pripravi, da revež dobi pravo veselje in opusti bojazen do prodajalca, in kup je storjen. Doma živino nekoliko časa občudujejo, a naenkrat začno se prikazovati razne konjske bolezni, sedaj hoče kmetič skrivaje žival kje spečati, poda se na daljni so-menj, ondi odda jo kakemu neznanču, med tem ko je dobro mešetarja plačal in sam mnogo zapravil, tako da komaj par goldinarjev domov prinese, a veselja, da je žival spečal, gre še doma v gostilno in tako zapravi žival.

Čez nekoliko dnij uže pride na župana pripis, da je ta ali oni nalezljivo bolnega konja prodal, ter se tam bolezen razširila, da ima omenjeni prodajalec za prodano živino denar povrniti in tudi kaznen plačati zaradi prestopka dotične postave. Kmetič sprva trdi, da je zdravo žival prodal

meno, iz grla pa se jej je vsipal zapeljivo sladak glas, in prepevala sta kot tičice v mladej prirodi na zelenečej veji.

Od istega večera pa sta se redno večer za večerom sèšla v visokej travi širne pustinja in kedar ga je srečala, nij več spremenila svojih rudečih ustnic v zaničljiv nasmeh, temuč prijazen, presunljiv pogled izdal je nje skrivne čute, nje ljubezen.

Stari Bezkor je pač prišel necega dné k župniku ter ga prosil pomoči zoper čarovne gosli ubozega Vlasina, s katerimi mu je popolnoma očaral hči Daleno.

Župnik pa si je pogladil svoje sive lase raz čelo: „Pač mora biti v zvezi s čarovniki“, dejal je, „toda ne proti Božjej volji.“

„Kaj mi je toraj storiti?“

„Daleno mu dati v zakon. Vlasin je najpametnej mladenič v Sotvinki. Poznam ga, in kedo naj bi ga tudi poznal, ako ne jaz.“

Stari Bezkor je pač vzdihoval, toda brez koristi.

Danes je Dalena Vlasinova soproga, in kedar stopata skupno po zelenej pustinji med visoko travo, tedaj zadoné čarovne gosli in iz grla se jima vsipa pesen ter puhti gori proti neizmernem, modrem nebu in tedaj nij srečnejše dvojice na vsem širnem sveti, nego sta Dalena in Vlasin.

in ko ga začne kupec konjski za povrnitev tirjati, začneta se tožiti, najameta si advokate, in kaj je konec prepira? da mora goljuf ogoljufanemu povrniti denar in plačati stroške; ker mu denarja zmanjka, gre h kakemu oderuhu ter vzame denar na posodo z visokimi obresti, revež ne more dolga kmalo plačati, počasi začno še obresti naraščati in tako zaide v nesrečen dolg, oderuh pa ga pusti v miru, dokler ne vidi svojega denarja v nevarnosti; ko ta nastopi, začne reveža tožiti, ker mu plačati ne more, a na posodo se tudi ne dà več izprositi, proda se mu posestvo in tako pride revež po ciganskem konji na beraško palico.

Takovih slučajev se mnogo dogodi. Da bi se ljudstvu pomagalo, naj bi se vendar uže enkrat prepovedalo to vlačenje.

A ne samo stem goljufajo, ampak tudi prisilijo na samoti bivajočega človeka, da jim dobro postreže, kar želijo in ako bi ne bil voljan jih ubogati, grozé mu z vsakovrstnimi sredstvi. Tako je revež primoran ne le gledati, kako mu njegove reči zmanjkujejo, ampak mora jih tudi še celo sam donašati. A zaradi mnogih žuganj se niti ne upa to zlodejstvo naznaniti, temuč se le veseli, da je še pri življenji ostal.

Jednak slučaj prigodil se je nedavno v Javorskih Rovtah, a dotičnik je stvar razglasil in drugi dan sem slišal, da jih je vzela c. kr. žandarmerija v varstvo. Gotovo pa so še drugi čini, ki pa ne pridejo takoj na dan.

Ker je dandanes vsakdo tako obložen z mnogimi davki, a zraven mora še te nadloge trpeti, bi bilo dobro, zahtevati odpravo tega vlačjenja, da bi saj davkoplačevalci mir imeli.

To naj bi naše ljudstvo prevdarilo ter peticijo slavnemu državnemu zboru poslalo.

Izvirni dopisi.

Z Beneškega. Govoril sem zadnjkrat o temnej strani beneške Slovenije. Vse kar sem rekel, je žalibog gola resnica. K temu bi se moglo še marsikaj dostaviti, ali raje naj molčim. Prvi uzrok teh nesrečnih razmer beneških Slovencev je gotovo to, da so odločeni od ostalih bratov in da z njimi ne občujejo, a nasprotno so vedno v dotiki z Lahji. To se ve, da ne more biti drugače, saj tako nese tudi prirodna lega njih zemlje. Drugi važni vzrok, zbog katerega se Slovenci poitalijančujejo, so šole, kakor sem že rekel, popolnoma italijanske. Vsaj tega poslednjega, ko bi ne bilo, potem bi se polagoma zopet slovenska narodnost mej nami obudila. Jaz mislim, da bi vlada dovolila poleg italijanskega tudi učenje slovenskega jezika v začetnih šolah, ko bi se to odločno zahtevalo, saj je izprosila učenje svojega jezika ona mala peščica Nemcev, ki živi pod videmsko provincijo. Če oni, zakaj ne i mi, ki nas je več ko desetkrat toliko? Preveč so napojeni z laškim duhom naši možje, da bi to zahtevali. Prej bi bilo potreba, jih na kak način obuditi, potem bi že kaj storili.

Da se sami brez pomoči svojih avstrijskih bratov zavedejo, tega se nij več nadejati, ampak bati se je, da se s časoma popolnoma potujčijo, ako bodo reči tako ostale. Prva skrb naj bi bila, spraviti med ljudstvo in posebno med učečo se mladino slovenske knjige molitvene, kratkočasne in tudi poučljive, a prosto pisane in lahko umevne. Dobro bi došla kaka mala pesmarica za povzdigo slovenskega petja, ki se vedno bolj izgublja. Kakor ostali Slovenci, tako tudi beneški radi pojejo, a ker jim primanjkuje slovenskih pesmic, jih jemljejo na posodo od Lahov, in te krožijo navadno ne da bi jih umeli. Učeči se mladini bi trebalo kake knjige, iz katere naj bi spoznala svoj narod in slovanstvo sploh, o katerem nima, ali pa ima le krive nazore, kakoršnih si pridobiva od Lahov. Veselja do čitanja menda ne bo primanjkovalo. Po slovenskih knjigah rado sega posebno prosto ljudstvo, ki zna

čitati, a laških knjig ne razume. — Ali kje naj se dobijo te knjige? Tukaj naj se skaže rodoljubje Slovencev. Mislim, da se je že govorilo o zbiranju knjig za beneške Slovence; ne vem, ali je res; vsakako ne bode odveč, ako se zopet omeni ta reč. Kaj bi bilo posebno nekterim Slovincem, darovati po eno ali dvoje knjig? Nič! Bog ve koliko, posebno onih izdanih od družbe sv. Mohora, leži zaprašenih in pozabljenih v kakem kotu! Kako bi dobro došle beneškim Slovincem! Prosim, naj se slovenski narodnjaki vendar enkrat zmislijo svojih bratov. Naj pomislijo, kaka škoda bi bila za cel narod slovenski, ko bi se mu za zmiraj odtrgalo onih 30 tisoč udov, ki živijo na Beneškem. To bi bilo za Slovence, kakor za kak večji narod, jih izgubiti cel milijon. Menda noben narod, ki mu je kaj do svojega obstanka, bi ne gledal hladnokrvno take izgube. Torej?

Od Drave, dné 6. februvarija. (Domohód. — Pustne razvade.)

Oj predpust, ti čas presneti,
Da bi več ne prišel v drugo! . . .

Delo na železnici v Tirolah je večinoma končano in delavci se vračajo od tam domú. Vsi so večjidel po prestanem trudu in mrazu sami sè saboj vrlo zadovoljni, kajti mnogi si je v tem kratkem času, ko je delo ondi trajalo, 15, 20 in celo 30 gld. prihranil, in ker je bila vožnja na obé strani brezplačna, tiste tudi sabo donesel. Pa se tudi na težave ne spominjajo več, razun ónih, ki so na rokah ali nogah ozebli. — Toliko veselejši so jim pa sedaj pustni dnevi! Pije, poje, pleše in tudi razgraja se pri nas sedanje dni toliko, kakor da bi bili že vsi ti vasovalci zagotavljeni, da bo jutri že mana na zemljo kapala in da za prihodnost skrbeti nij več treba. Pa še naše ženstvo! Večina jih je, ki so komaj ugledale svet, pa morajo uže biti vdeležnice vsacega plesa in družih razuzdanosti in samopašnih veselíc, kar je pa pravim rodoljubom zelo žalostno znamenje. „Slabi so časi, a še slaběji so ljudje,“ ta prislovica se sedaj spolnuje pri nas in slednji poznatelj še nedavne preteklosti mi bo pritrđil, da pri vsem slabem gledé nenravnosti tako slabo, kakor je sedaj, še nij bilo pri nas. Težko je, da moramo to kot resnično smatrati, pa pomagati se še dá narodu, kateri samo materijalno propada, katerega se poleg telesnega polasti še duševni propad, v tem je vsako vzvišeno čutilo nepoznana stvar, za kojim nam ne bo mogoče učiniti družega, kakor ne skrivati mu svoje pomilovanje. Rojaki, domoljubi, časnikarji! napovejmo boj tej pritepeni kači, da jo, če hočemo narodu dobro, še v cimi zadušimo.

Iz Celovca. — Ko sem odšel v Koroško, vedel sem, kaj me pričakuje: dušno trpljenje. Kdor svoj rod ljubi, mora ga srce boleti, ko ga vidi v sužnjosti, zaničevanega, zasmehovanega in brez vseh pomočkov, da bi se do boljše stopinje povzdignil. V Ljubljani sem sicer tudi dosti trpel na duši, ko sem spoznal, da vsi moji dobri nameni ne odvajajo predsodkov zavolj moje revščine; v istini tudi v Ljubljani je treba še dosti ledine orati, prej da se zamore Slovenstvo v socialnem oziru na stran postaviti omikanim narodom! Ljudem je treba še le dokazati, da je plemenito srce več ko obleka, požrtvovalnost in učenost več ko bogastvo; pa v eni reči najde — ljub vendar svoje veselje v Ljubljani: ljudstvo je zbujeno in spoštuje svoj rod, ljubi svoj dom in svoj jezik ter se ne sramuje slovenski govoriti, temveč stavi v to svoj ponos. Tukaj v Celovcu je sicer v socialnem oziru nekaj boljše: ne prašajo te, koliko imaš v žepu, ne gledajo, če imaš zlato verižico pri uri, ne brigajo se za to, kdaj vstaneš in kdaj spat greš, ne za to, koliko imaš plače na mesec; v tem oziru je res Ljubljana vas proti Celovcu, kajti v Celovcu ni istega pozvedovanja in opravljanja. Vendar ima tudi Celovec svoje slabe strani. Pustimo narodnost na strani, kajti to se tako že vé, da je v Celovcu Slovenec ničla in zaničevan. Nemška obolost se pokazuje še v drugih stvareh: Vere

ni skor nobene, le kake stare babe v cerkev hodijo; temu liberalizmu prikladna je tudi nrvnost: o belem dnevu se godé tatvine, kar je v Ljubljani vendar redka prikazen; o drugih strasteh je bolje, da molčim. To pa sem zapazil, da ni napredka, ne hrepenenja po njem. V dozdevnosti, da so vrhunec človeškega napredka že dosegli, nečejo si prebivalci prizadevati, da bi večjo popolnost dosegli. V tem oziru, se mi zdi, Ljubljana vendar še vedno napreduje, in ta, ki je bil pred leti še poštenjak, dozdeva se mlajšemu zarodu kot nazadnjak, ali da je preboječ, ali prelakomen, ali preveč tesnosrčen. Med Nemci pa se vidi zoperna prikazen, ki se imenuje menda „Kultursättigung“, to je z grozno zaničljivim pogledom se ozirajo na „nizko stoječe Slované“ ter si domišljujejo, da bolj pametnega, poštenega, ljubeznjivega, hrabrega in posebno bolj učenega in omikanega naroda več na svetu nij, ko je Nemeč! V tej zavesti si prav nič ne prizadevajo, da bi še večjo popolnost dosegli, temveč še lahkomišljeno zapravljajo svoj od staršev s trdom nabrani zaklad moralne moči in telesne kreposti, da ne govorim o materijalnem premoženji, ki se lahko zgubi in zopet pridobi, toraj nema tolike važnosti.

Znano vam je, koliko smo mi Slovenci trpeli, se zatajevali, si glavé belili, žrtve nosili, se učili i. t. d., prej da smo le nekoliko političnih zmag dosegli. Ti duševni naporí slovenskih naprednjakov še vedno naraščajo. Nasprotno pa tukajšnji Nemci mislijo, vse slovenske napore z zaničevanjem in šalami iz sveta spraviti, sami pa si prav nič ne prizadevajo, da bi se izvežbali v duševni borbi in moralni moči, da bi se ohranili v prejšnji nadvladi ali hegemoniji, temveč le moralno propadajo. Kaj se vam zdi, če na eni strani moči vedno naraščajo, na drugi strani pa vedno padajo, na kateri strani bo nazadnje zmaga? Mislim, da mi na to vprašanje ni treba odgovarjati.

Zato vam pošiljam prijazen pozdrav in pridam zagotovilo: Slovani nič se ne bojte, bodočnost je vaša!

Domače zadeve.

Naš prečestiti gospod deželni predsednik Andrej Winkler pridobil si je vsled svojih obilih, izrednih zaslug red železne krone druge vrste. Vsled tega odlikovanja bode tudi povzdignjen v plemeništvu.

Z veselim srcem objavimo to v imenu kranjskega ljudstva, katero je temu izvrstnemu gospodu toliko hvale dolžno.

— (Cesar v Ljubljani.) Po programu, katerega je predložil slavnostni odbor, se bo naš presvitli cesar v Ljubljani le dva dni mudil, stanoval bode v deželni hiši in obiskal tudi Kamnik, Bled in Idrijo.

— (Občni zbor) društva Marijne bratovščine v Ljubljani se je vršil 28. p. m. v magistratnej dvorani. Iz poročila posnamemo, da je imelo to društvo, ki letos svoj 125letni obstanek praznuje, konec preteklega leta 2109 članov, in sicer 532 moških in 1577 ženskih. Preteklo leto je vmrlo 125 udov z otroci vred. Premoženja ima društvo 24 387 gold. 27 $\frac{1}{2}$ kr. Mesto izstopivših odbornikov: gg. Arko, Hribar, Pirnat, Drašlar in Jamec bili so po aklamaciji voljeni: gg. Drašlar in Jamec, ki sta zopet voljena, potem Šturm Fr., Dolhar Jan. in Škerbinec Jakob.

— (Na ljubljanskem mirodvoru) so se, kakor se nam od zanesljive strani poroča, neki gospodje, po videzu v izobražene in boljše kroge spadajoči, zelo slabo obnašali, ker so svoje pse po grobih podili in tako srca pričujočih ljudi, kateri so na grobih svojih dragih pobožno molili, žalili in sploh ta kraj miru také zaničevali. Naj bi se to vendar ne pripetilo več; oni pa, ki so to storili, naj se sami vprašajo — je li to prav bilo?

— (Pasanti,) idoči mimo hiše šte. 2 na stolnem trgu, bili so dné 12. t. m. ob 8. uri zvečer priče, kako malo se v Ljubljani na zdrav zrak pazi, ker baš ob tej uri so tam odpeljavali gnoj, ki je do stolne cerkve se razširjajoči smrad proizročil. Nek ud mestnega sanitetnega odseka je pač sam dosti pod nos dobil.

— (Ceste in ulice ljubljanske) so tako nesnažne, da se ljudstvo že enoglasno čez to pritožuje. Pa se tudi res tako blato po naših ulicah nahaja, da je človek primoran misliti, da hodi po kaki turški vasi.

— (Podpiralna zaloga slovanskih vseučiliščnikov v Gradci) vposlala nam je ravnokar poročilo o svojem delovanji in stanji, iz katerega sprevidimo, da je v zadnjem letu dobro napredovala, v kar jej čestitamo. Dohodkov imela je v teku preteklega leta 402 gl. 70 kr., stroškov pa 291 gld. 56 kr. Toraj jej ostane v gotovini 111 gl. 14 kr. Želimo temu potrebnemu narodnemu društvu najboljši vspeh.

— (Poštne skrinjice) želé si vže davno prebivalci spodnje sv. Petra ceste in Kravje Doline, katera bi naj se umestila na voglu Skaletove hiše pri znamnji, kajti ondi se križati dve obljudeni cesti. Da je želja ta opravičena, katero stavimo poštnemu upraviteljstvu, nam nij treba širje razkladati, ker tu je cel oddelek mesta brez te koristne naprave.

— (Brenčelj.) Pred kratkem izšla je druga številka „Brenčlja“, katera nam prinaša mnogo, jako dovtipnih in šaljivih spisov.

Drobtinice.

— (Preskrbovalni zavod za stare.) Ker baš sedaj merodajni krogi v Avstriji nameravajo enak zavod ustanoviti, bo gotovo marsikoga mikalo izvedeti, kako druge evropske države skrbé za svoje onemogle stare državljane. Tak zavod imajo na pr. na Angležkem; ako je kedo plačal od 20. do 30. leta le 570 mark, dobi od 60. leta počeuši vsako leto 400 mark rente. Toda ta zavod kar izgine poleg prostovoljnih 25 000 pomočnih kas angležkih. Belgija ima mnogo pomočnih kas, v katere vplačuje 27 000 členov in imajo dohodka na leto 365 000 frankov. Francoska podpéra vsled neke postave od leta 1856. (*Loi de la caisse des retraites pour la vieillesse*) tamošnje prostovoljne invalidne blagajnice z letnim državnim doneskom 200 000 frankov, a blagajnice podperalne zoper unesrečenje dobivajo še večje svote od države. Pomočnih kas zoper bolezen, unesrečenje in onemoglost šteje Francoska sedaj 4300; od le-teh je 2700 tacih, ki imajo 28 milijonov frankov kapitala in plačujejo svojim onemoglim členom dosmrtno rente 600 frankov na leto.

— (Pred poroko.) V nekem mestu na Ogerskem nameravala sta se dva zaročenca ravno k oltarji podati, ko eden družega izgubi. Nvesta se je podala v vodo, ženin pa se je vstrelil. Oba sta bila od svojih roditeljev prisiljena k tej zvezi.

— (Oče in sin.) V Travniku (Bosna) ob sodili so starega meščana Rogučinca in njegovega dvajsetletnega sina zarad tatvine k smrti. Po razglašenji dotične razzodbe odpeljali so obsojenca na za njih vsmrtenje določeni kraj, kjer je že obilo ljudi čakalo, da bi obsojenca, katera sta poprej v mestu kakor poštenjaka veljala, videli. Tajmošter tolažil je že obsojenca. Vse je že bilo pripravljeno, le državnega pravdnika še ni bilo. Naenkrat prijaha vojak, naznanivši, da je državni pravdnik s konja se zvrnil. Sodnik pusti obsojenca zopet odpeljati, državni pravdnik pa v tej nezgodi spozna prstokaž božji in vpelje vnovič preiskavo zoper Rogučinca in njegovega sina, katera je dokazala, da sta nedolžna, in le po sovraštvu krivično zatožena bila.

— (Plačana zaušnica.) Ko je v zadnjem času mnogo imenovani knez Krapotkin v Genevi bival, opazil je, da ga neka slabo oblečena osoba neprenehoma zasleduje. Knez misleč, da je ta postopač kak ruski ogleduh, se ni dolgo premišljeval, se obrnil ter ga za njegovo nepristojnost s prav vročo zaušnico plačal. Ogleduh, ali kar je uže bil, prične vpiti, a knez nevarnost sprevidši, seže v žep ter mu poda desetak z besedami: „Ne vpijte, ker to vam ne bi nič koristilo, tu vam dam globo, katera je na zaušnico stavljena; imejte jo raje Vi, kakor blagajna, in obema bode s tem služeno. Kadar pa boste še kak desetak potrebovali, obrnite se le zaupno name!“ Ogleduh odide — a pri knezu nij več desetakov iskal — menda se mu zaušnica nij prilagala.

— (Dvakrat zgorelo) je v Segedinu neko dete. Ko je hiša, v kateri je ležalo, začela goreti, je obupana mati mrtvo in na pol sežgano iz plamena izvlekla in je v sosedovi hiši na mrtvaški oder položila ter mu lučico nad glavo prižgala. Nij še ležalo dolgo časa mrtvo dete ondi, ko se ogrinjalo vname in v kratkem začne v sobi goreti. Ko so požar pogasili, iskali so ponesrečeno dete, a ni bilo duha ne sluha, kajti v drugo je popolnoma zgorelo.

— (Žensko maščevanje.) Na Dunaji je gospica L. po neki šali povôd dala, da se je njena prijateljica s premožnim gospodom seznanila in ga tudi potem za moža dobila. Čez to nezgodo se je L. zelo žalila in njeno prijateljsko srce se je kmalu sè zavidevanjem proti srečnej tovarišici tako napolnilo, da je vedno le na maščevanje mislila. Preteklo soboto bila je namenjena poroka in gospica L. se naprosi, da bi smela nevesti lase vravnati, kar se jej je tudi dovolilo. Ko nekoliko časa nevestine obilne zlatorumene lase vravnava, odstriže jej velik šop las ter zbeži. Ko nevesta zapazi to izgubo, pade v nezavest, ne gledé na to pa se je poroka obhajala še isti dan. L. bode pa vsakako tudi svoje plačilo dobila.

Ljubljana — Trebiž.

Iz Ljubljane odide 7,5 v jutro, iz Loke 7,46, iz Kranja 8,3, iz Podnarta 8,24, pride v Trebiž 10,47 dopoldne.

II. Iz Ljubljane odlazi 12,25, iz Loke 1,2, iz Kranja 1,18, iz Podnarta 1,37, dojde v Trebiž 3,41 popoldne.

III. Iz Ljubljane odide 6,30 zvečer, iz Loke 6,27, iz Kranja 7,49, iz Podnarta 8,19.

Celje — Ljubljana.

Iz Celja ob 6. zjutraj, iz Zid. mosta 6,58, pride v Ljubljano 9,21 dopoldne.

Ljubljana — Celje.

Gré iz Ljubljane 5,45 popoldne, iz Zid. mosta 8,11, pride v Celje 9,4 zvečer.

Dunaj — Trst.

Popotni vlak. Z Dunaja odide 6,45 zvečer, iz Gradea 12 po noči, iz Maribora 1,21, iz Celja 2,43, iz Zidanega mosta 3,25 v jutro, iz Ljubljano 4,45, iz Postojne 6,3, pride v Trst 8,10 v jutro.

Brzovlak. Z Dunaja odide 7,4 v jutro, iz Gradea 12,48, iz Maribora 2,14 popoldne, iz Celja 3,42, iz Zidanega mosta 4,34, iz Ljubljane 6,2 zvečer, iz Postojne 7,43, pride v Trst 9,54 zvečer.

I. poštni vlak. Gré z Dunaja ob 9. zvečer, iz Gradea 6,10 zjutraj, iz Maribora 8,20, iz Celja 10,27, iz Zidanega mosta 11,35, iz Ljubljane 1,28 popoldne, iz Postojne 3,37, pride v Trst 6,21 zvečer.

II. poštni vlak. Odide z Dunaja 1,30 popoldne, iz Gradea 9,35 zvečer, iz Maribora 11,41 po noči, iz Celja 1,50, iz Zidanega mosta 2,43, iz Ljubljano 5,45 v jutro, iz Postojne 7,53, pride v Trst 10,38 dopoldne.

Mešani vlak. Iz Gradea 10,35 dopoldne, iz Maribora 2,20 popoldne, iz Celja 5,34, iz Zidanega mosta 6,47, iz Ljubljane 10 zvečer, iz Postojne 1,33 po noči, pride v Trst ob 6. uri v jutro.

Trst — Dunaj.

Popotni vlak. Iz Trsta ob 8. zvečer, iz Postojne 10,13, iz Ljubljane 11,28 po noči, iz Zidanega mosta 12,47, iz Celja 1,28, iz Maribora 2,53, pride na Dunaj 9,40 zjutraj.

Brzovlak. Iz Trsta 6,40 v jutro, iz Postojne 9,12, iz Ljubljane 10,45 dopoldne, iz Zidanega mosta 12,36, iz Celja 1,19, iz Maribora 2,50, pride na Dunaj 10 zvečer.

I. poštni vlak. Iz Trsta 10,5 dopoldne, iz Postojne 1,47 popoldne, iz Ljubljano 3,44 popoldne, iz Zidanega mosta 5,36, iz Celja 6,19, iz Maribora 8,30 zvečer, pride na Dunaj 6,32 v jutro.

II. poštni vlak. Gre iz Trsta 6 zvečer, iz Postojne 9,19, iz Ljubljane 12,10 po noči, iz Zidanega mosta 2,25, iz Celja 3,15, iz Maribora 5,55 v jutro, pride na Dunaj 4,50 popoldne.

Mešani vlak. Odlazi iz Trsta 8,15 zvečer, iz Postojne 1,53, iz Ljubljane 5,25 zjutraj, iz Zidanega mosta 8,15, iz Celja 9,19, iz Maribora 12,52 popoldne, pride v Mürz-aschlag ob 9,30 zvečer.

Tržne cene v Ljubljani

15. februarija 1883.

Hektoliter banaške pšenice 8 gl. 90 kr., domače 7 gl. 50 kr.; ječmen 4 gl. 40 kr.; reš 5 gl. 30 kr.; ajda 4 gl. 27 kr.; proso 4 gl. 80 kr.; turšica 5 gl. 40 kr.; oves 2 gl. 88 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gl. 86 kr.

Vožni red na železnicah.

Trebiž — Ljubljana.

I. Iz Lesec gré 6,30 v jutro, iz Podnarta ob 7, iz Kranja 7,23, iz Loke 7,45, pride v Ljubljano 8,40 dopoldne.

II. Iz Trebiža gre ob 11,27 dopoldne, iz Lesec 1,9 popoldne, iz Podnarta 1,34 iz Kranja 1,53, iz Loke 2,11, dojde v Ljubljano 2,56 popoldne.

III. Iz Trebiža gre 5,40 zvečer, iz Lesec 7,41, iz Podnarta 8,10, iz Kranja 8,29, iz Loke 8,46, dojde v Ljubljano 9,30 zvečer.

Štefan Franzot

gostilničar,

Sv. Petra cesta šte. 2 tik francišanske cerkve,

prporoča sl. občinstvu svoja izvrstna vina, in sicer:

Dalmatinca po . . . . . **28** kr. liter,

Istrijanca črnega po . . . . . **40** » »

Dalje tudi **Koslerjevo pivo** in dobra, cena jedila: **kranjske klobase, krače** in **suho meso**. — Naročniki dobé kosilo: **juho, meso** in **dvojno prikuho** po **18** kr.

Poslanica.*

Blagovolite gospod urednik sledeče vrste v svoj cenjeni list sprejeti, in sicer zaradi tega, da misleče občinstvo zvé, kakošne pomagaje, poročevalce list „Slovenski Narod“ ima in koliko je tomu listu verjeti.

Poročilo o obnem zboru tukajšnjega obrtnega društva, kateri se je vršil 4. t. m., je, kakor je gospod predsednik društva č. g. Klein objavil, skrpano od znanega titular-journalista Arkota. Poročilo v „Slov. Narodu“ objavlja črno na belo, da je društveni tajnik v svojem letnem poročilu nas, njemu neljube obrtnike, večkrat imenoval: rudečkarje, rovarje, koristolovce itd. itd. Ker smo pa pozvedeli, da se onih delikatnih izrazov poročevalce nij posluževal, mora biti članek v „Slov. Narodu“, vihraje poln psokv zoper nas, upamo, da dozdaj še poštene in mirne daskoplačevalce in ljubljanske meščane — edino satansko delo pisarja journalista. Ker nas je omenjeni titular-journalist tako lažljivo in perfidno žalil, se usojamo čast občinstvu v pretres polagati, koliko identnosti imajo poročila enakega dopisovalca in noticiarja; ali je pošteno to, kar to človeče pisari? Omenjeni pisar je mnogim znan zaradi svojih dopisov v „Neue freie Presse“, a dobroga je od njega žalibog malo znanega. Ako bodo listi od enacih journal-barab prejeli v svoje predale enak gnoj, si noben človek ne bo varen svojega poštenja. Kam bomo potem prišli?!

Pred časom so bili časniki posredovalci med vlado in ljudstvom, a odkar so ponesrečeni študentje začeli časnikarstvo zlorabiti, se je to na jako žalostno stran spreobrnilo. Mi povdarjamo in tirjamo le to: Vsa zborovanja naj enakim journalstvom vrata zapirajo, ker po neresničnih poročilih se le prepri med mirnimi meščani vname.

Kdor bližnjemu čast in poštenje jemlje, ta je tat. Proč tedaj z enakimi journalisti, da bo mir in sloga se zopet udomačila.

Ustanovitelji obrtnega društva in sklicatelji zadnjega ljudskega shoda.

Gospod urednik!

S 1. februarjem smo Ljubljančani bili z novo postavljenim delavskim nadzornikom oblaženi. Kakor nam je znano, je mestni odbor to mesto na novo kreiral, a nam ni znano čemu. Ako dosedanji nadzorniki niso bili svojemu poslu kos, naj bi se odpravili, potem bi mi verjeli, da hoče mesto česa prihraniti. Če se pa še k dosedanjim nadzornikom, ki so imeli jako malo posla, še novi privzame, i to z mastno plačo, ne moremo razumeti, po kakšni manipulaciji bi se mestu kaj prihranilo! Videant consules!

Več meščanov.

* Za zadržaj in obliko ne prevzema nikakršne odgovornosti uredništvo.

Listnica uredništva. G. A. B. v Postojni: V kratkem Vam odgovorimo pismeno, ker do zdaj nismo utegnili. — G. J. T. na Beneškem: Lepa hvala! List Vam bomo pošiljali. — G. P. M. v M.: Pride prihodnjič; Vaša pomoč nam je kaj draga! — G. Miha v B.: Gospod V. W. se je oglašil in prav čudno pripovedoval, saj bo tudi on, kakor mi dva, star postal, če bo živel. —

Na prodaj
pod ugodnimi pogoji je
prodajalnica v Slonovih ulicah šte. 30,
katera se more takoj prevzeti. — Pogoji izvedó se
pri prodajalki samej v „Slonovih ulicah“ šte. 30
v Ljubljani.

P. n.

Udano podpisani dozvoljujem si naznanjati, da sem pred kratkem v Ljubljani otvoril

knjigoveznicu

(na Kongresnem trgu šte. 14, nasproti nunskej cerkvi)

ter sprejemam vsakršna knjigovezniška in galanterijska dela v malih in večjih naročilih. Posebno se usojam priporočati čestitej p. n. duhovščini, gg. učiteljem, čitalnicam in družim narodnim društvom. Naročila sprejemam tudi po pošti ter je naglo izvršujem.

Prepričan sem, da bode p. n. občinstvo zadovoljno z mojim delom, ker sem v svojej obrtniji popolnem izkušen, delujoč več let po večjih delalnicah v Nemčiji, Švici, na-Francoskem in Laškem.

Odlčnim spoštovanjem

Franjo Dežman,

knjigovez.

Podpisana uljudno priporočata slavnemu občinstvu svojo bogato, na novo odprto

zalogo manufakturnega blaga

na veliko in drobno,

Mestni trg šte. 9,

ter uljudno vabita častite kupce k obilemu obiskovanji, obljubovaje vestno postrežbo in zagotavlja je jako nizke cene.

Odlčnim spoštovanjem

A. in E. Skaberné.